

АНГЛІЯ В ХІ-ХV СТ.

7 клас, Вс.історія, тема 17, Хорькова Л.В., КЗШ № 114

- Вікінги постійно нападали на Британські острови. У другій половині IX ст. герцогство Нормандія вступило в боротьбу за англійську корону.
- Скориставшись смертю короля Англії, герцог Нормандії Вільгельм (1066-1087) заявив про свої претензії на англійський престол.
- Восени 1066 р. Вільгельм, зібравши рицарів із різних країн Європи, висадився на півдні Британії.
- Долю Англії та її принца Гарольда було вирішено в битві біля Гастінгса.

ВІЛЬГЕЛЬМ ЗАВОЙОВНИК

- Після поразки Гарольда під Гастінгсом нормандський герцог став королем Англії й увійшов в історію як Вільгельм Завойовник.
- Нормандське завоювання - новий етап в розвитку Англії.

● нормандська верхівка розмовляла французькою, а місцеве населення — давньоанглійською, вони не розуміли й ненавиділи один одного.

Територію країни було поділено на дрібні графства, землі в яких роздавали воїнам.

Нормандці будували замки-фортеці й жорстоко придушували будь-які спроби опору місцевого населення.

Політика Вільгельма

- Вільгельм Завойовник увів посади шерифів — чиновників, відповідальних за збирання податків, яких призначав король.
- Згодом вони стали командувати місцевим військом й очолювати суд.
- Він наказав провести перепис населення, щоб уточнити кількість своїх підданих і розмір їхнього майна, яке обкладалося по датком. Призначені королем переписувачі вимагали, щоб місцеві жителі говорили їм тільки правду, як на Страшному суді, тому матеріали перепису дістали назву «Книга Страшного суду».

Реформи Вільгельма

- Генріх II Плантагенет (1154-1189).
Генріх був талановитим правителем, мав чудову пам'ять і володів шістьма мовами, утім, не знав англійської. Водночас був невибагливим, нехтував зручностями та виявляв неабияку енергію та працьовитість. Завдяки вдалому одруженню мав великі земельні володіння не тільки в Англії, а й у Франції.

ГЕНРІХ ІІ ПЛАНТАГЕНЕТ

- Для зміцнення влади Генріх запровадив важливі реформи. Військова — полягала в частковому або навіть повному звільненні феодалів від військової служби. Натомість із них утримували спеціальний податок — «щитові гроші», на які король наймав армію, підпорядковану тільки йому. Унаслідок цієї реформи залежність короля від феодалів зменшилась.

Військова реформа Генриха II

- Суть судової реформи полягала в тому, що кожна вільна людина могла за певну платню перенести розгляд своєї справи із суду феодала до суду короля.
  - Розслідування в королівському суді проводили 12 місцевих жителів, які присягали на Біблії в тому, що чесно вестимуть справу. Відтак цей суд назвали судом присяжних.
  - Формувалося загальне право.

Судова реформа Генриха

- Велику хартію вольностей підписав Іоанн Безземельний (1199- 1216) — син Генріха II Плантагенета. Жоден із тогочасних хроністів не знайшов для нього доброго слова. Сучасники глузували з нього через те, що Генріх II обділив його при розподілі спадку. До того ж унаслідок не вдалої війни з Францією Іоанн утратив на континенті всі спадкові землі Плантагенетів. Тож Безземельним його прозвали не без підстав.

ВЕЛИКА ХАРТІЯ ВОЛЬНОСТЕЙ

- У 1215 р. барони змусили Іоанна Безземельного підписати грамоту — Велику хартію вольностей (Magna Carta), що гарантувала його підданам певні права та привілеї.
- Документ виготовили в кількох копіях, аби кожне графство отримало екземпляр із оригінальним підписом короля.
- У 39 статті документа вперше було проголошено принцип недоторканості особи.

Велика хартія вольностей

- Хартію вважають першим у Європі документом, що засвідчив основні права людини.
  - У 1265 р. Монфор, аби мати підтримку населення, уперше скликав парламент. Тому Англія вважається батьківщиною європейського парламентаризму.

Хартія

- Після Столітньої війни до Англії повернулися тисячі розчарованих людей - незабаром почалася кровопролитна боротьба за владу, яку вели два впливові феодальні роди Ланкастерів і Йорків.
- За родовими емблемами суперників ця війна дістала назву війни Червоної Білої троянд (1455-1486).
- Війна завершилася перемогою Генріха VII Тюдора, далекого родича Ланкастерів.
- Одружившись із представницею династії Йорків, Генріх VII поєднав у своєму гербі обидві троянди — червону й білу.
- До влади прийшла нова династія Тюдорів, яка правила Англією до початку XVII ст.

ВІЙНА ТРОЯНД